

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Co se stane s neaktivními obchodními korporacemi po účinnosti novely korporátního práva?

Jedním z aktuálně diskutovaných témat souvisejících s přijetím novely korporátního práva je otázka nově upraveného postupu zrušení tzv. neaktivních obchodních korporací bez nutnosti provádění jejich likvidace. V tomto článku je tak čtenáři podáno shrnutí důvodů přijetí této úpravy, jakož i podmínek, jejichž naplnění je předpokladem uplatnění daného postupu v praxi.

Neaktivní obchodní korporace?

Dne 21. ledna 2020 byl Poslaneckou sněmovnou České republiky schválen zákon č. [33/2020](#) Sb. (dále též jen „**novela**“), jehož prostřednictvím dochází k dlouho očekávané rozsáhlé novelizaci zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích, jakož i dalších souvisejících právních předpisů. Jedním z těchto novelizovaných právních předpisů je přitom zákon č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (dále též jen „**ZoVeřRej**“), v jehož dílčí části (§ 105a ZoVeřRej) dochází k úpravě nového postupu v „boji“ proti tzv. neaktivním obchodním korporacím (dále též jen „**společnosti**“) – postup zrušení společnosti bez její likvidace.

Neaktivními společnostmi se rozumí společnosti, které existují pouze z formálního hlediska (tj. jsou zapsány v obchodním rejstříku), avšak fakticky nevykonávají žádnou ekonomickou činnost. Dle průzkumu^[1] přitom počet těchto „spících“ společností dosahuje míry okolo pětiny všech společností zapsaných v obchodním rejstříku. Jak uvádí důvodová zpráva novely, existence neaktivních společností přitom představuje závažné riziko, když právě takové společnosti jsou často zneužívány pro účely podvodných jednání, a to především při páčání trestné činnosti v oblasti daňových podvodů, kdy sehrávají roli tzv. bílých koní. Druhou skupinu neaktivních společností v širším slova smyslu poté představují společnosti, které sice ekonomickou činnost vykonávají, avšak současně neplní své zákonné povinnosti související se zakládáním účetních závěrek do sbírky listin obchodního rejstříku (tzn. jsou neaktivní pouze v otázce plnění jejich právně-formálních povinností).

Povinnost společnosti k zakládání účetních závěrek (případně výročních zpráv, jejichž součástí je účetní závěrka) do sbírky listin obchodního rejstříku (dále též jen „**zakládací povinnost**“) je upravena v ustanovení § 21 odst. 4 zákona č. [563/1991](#) Sb., o účetnictví, v platném znění (dále též jen „**zákon o účetnictví**“). Shodně tato povinnost přitom vyplývá také ze znění ustanovení § 66 písm. c) ve spojení s § 72 odst. 1 ZoVeřRej. Zákonná zakládací povinnost je tak společná pro všechny společnosti zapsané v obchodním rejstříku bez dalšího. Právě z tohoto důvodu se zákonodárce rozhodl, že prostřednictvím zakládací povinnosti budou identifikovány neaktivní společnosti, když s jejím nedodržením nově spojuje důsledek spočívající ve zrušení společnosti bez nutnosti provádění její likvidace. To však pouze za předpokladu, že v daném případě budou kumulativně naplněny všechny podmínky uvedené v ustanovení § 105a ZoVeřRej, které jsou blíže popsány v následujících částech tohoto článku.

Cílem předmětné úpravy je tak primárně snaha o co nejvyšší míru redukce počtu existujících neaktivních společností, které mohou být zneužity pro účely páčání nelegální činnosti. Ačkoliv je

možné tyto společnosti již dnes zrušit s likvidací v souladu s ustanovením § 105 ZoVeřRej, tento postup je jen zřídka využíván, a to především z důvodů administrativní a finanční náročnosti, která je s procesem likvidace vždy nutně spojena. Současně s tím by dále mělo dojít také k „pročištění“ obchodního rejstříku od těchto neaktivních společností, jakož i naplnění sbírky listin o povinně zakládáné dokumenty, což by ve svém důsledku mělo vést ke zvýšení transparentnosti podnikatelského prostředí jako celku.

Sankce spojené s nesplněním zakládacích povinností před účinností novely

Společnosti, která nesplní zakládacích povinnost, hrozí v současné době **a) peněžní sankce a b) zrušení společnosti s likvidací.**

V souladu s ustanovením § 104 ZoVeřRej je takové společnosti možné uložit pořádkovou pokutu až do výše 100.000 Kč, avšak to pouze za předpokladu, že společnost nesplní svoji zakládacích povinnost ani na základě předchozí výzvy soudu k předložení chybějících listin (v tomto případě účetních závěrek). Současně představuje nesplnění zakládacích povinností přestupek dle zákona o účetnictví, za jehož spáchání je možné pachateli uložit pokutu až do výše 3 % hodnoty jeho aktiv.

K zahájení řízení o zrušení společnosti s likvidací poté může soud přistoupit i bez návrhu třetí osoby za situace, kdy bude v souladu s ustanovením § 105 ZoVeřRej naplněna alespoň jedna z následujících podmínek:

- společnost nesplní zakládacích povinnost po předchozí výzvě soudu opakovaně; nebo
- společnost nesplní zakládacích povinnost po předchozí výzvě soudu, přičemž nesplnění této povinnosti může mít závažný důsledek pro třetí osoby.

(Podmínka dle písm. b) by přitom měla být v případě nesplnění zakládacích povinností naplněna vždy, a to s ohledem na znění ustanovení § 106 odst. 1 ZoVeřRej).

O tom, že jsou dány podmínky pro zahájení řízení o zrušení společnosti s likvidací, přitom soud musí společnost před samotným zahájením řízení vyrozumět a současně jí poskytnout přiměřenou lhůtu k odstranění předmětných nedostatků. V rámci novelizovaného znění ustanovení § 105 ZoVeřRej poté přibývá také negativní podmínka postupu zrušení společnosti s likvidací, kdy soud nově nebude moci zahájit toto řízení v případě, kdy budou naplněny podmínky pro postup dle ustanovení § 105a ZoVeřRej (tj. zrušení společnosti bez likvidace).

Sankce spojené s nesplněním zakládacích povinností po účinnosti novely

Proti společnosti, která nesplní zakládacích povinnost po 1. lednu 2021, bude i nadále možné uplatňovat výše uvedené sankce. Nově však bude možné provinivší se společnost také **zrušit postupem bez její likvidace** dle ustanovení § 105a ZoVeřRej. Podstatným znakem této úpravy je přitom skutečnost, že, na rozdíl od postupu dle ustanovení § 105 ZoVeřRej, soudu nebude dána možnost úvahy o uplatnění dané sankce. Pokud tedy budou naplněny níže uvedené podmínky, bude soud povinen zahájit řízení o zrušení společnosti z moci úřední.

Předpokladem zahájení řízení o zrušení společnosti bez likvidace bude kumulativní naplnění níže uvedených podmínek:

- společnost nesplní zakládacích povinnost za nejméně 2 po sobě jdoucí účetní období; a
- společnosti nebude možné doručit výzvu k dodatečnému splnění zakládacích povinností.

Podmínka dle písm. a) tak nebude dána v případě, kdy společnost sice nesplní zakládacích povinnost

v souhrnu alespoň za 2 účetní období, avšak tato účetní období nebudou následovat bezprostředně po sobě. Pokud tedy společnost nesplní zakládací povinnost například za roky 2016, 2018 a 2020, bude i nadále možné postupovat pouze dle ustanovení § 104, resp. 105 ZoVeřRej.

Podmínka dle písm. b) představuje situaci, kdy výzva soudu ke splnění zakládací povinnosti nebude společnosti doručitelná žádným ze způsobů doručování upravených v zákoně č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, v platném znění, a společnost tak bude fakticky nekontaktní. V souladu s ustanovením § 105a odst. 2 přitom výzva musí být doručena do vlastních rukou, přičemž náhradní doručení je v tomto případě vyloučeno. Tato podmínka tak nebude naplněna v situaci, kdy společnost „pouze“ výzvu neuposlechne a zakládací povinnost nadále nesplní, avšak výzva jí bude skutečně doručena. I v takovém případě bude nadále možné postupovat pouze dle ustanovení § 104, resp. 105 ZoVeřRej.

V případě, že budou výše uvedené podmínky dle písm. a) a b) naplněny, bude nově soud povinen zahájit v souladu s ustanovením § 105a odst. 3 ZoVeřRej z moci úřední řízení o zrušení společnosti bez likvidace (dále též jen „**řízení**“). Informaci o zahájení řízení přitom soud povinně запиše do veřejnosti přístupné části obchodního rejstříku, přičemž rozhodnutí o zrušení společnosti bez likvidace bude možné vydat nejdříve po uplynutí jednoho roku ode dne provedení tohoto zápisu. Uvedená (jednoletá) lhůta je stanovena především na ochranu práv třetích osob, které jsou v jejím rámci oprávněny soudem doložit, že společnost disponuje dostatečným majetkem pro provedení likvidace. Pokud se však v řízení neprokáže, že společnosti náleží majetek, který bude postačovat alespoň na úhradu nákladů likvidace (dohledací činnost přitom nebude primárně prováděna soudem), vydá soud rozhodnutí o zrušení společnosti bez likvidace a provede výmaz společnosti z obchodního rejstříku. Výjimku poté představuje pouze situace, kdy ve vztahu ke společnosti současně probíhá insolvenční řízení. V takovém případě nebude možné rozhodnutí o zrušení společnosti bez likvidace vydat. Pokud by se následně po výmazu společnosti z obchodního rejstříku objevil její majetek, bude i nadále soud moci na návrh oprávněné osoby rozhodnout o zrušení výmazu společnosti a provedení likvidace v souladu s ustanovením § 209 zákona č. 89/2012, občanského zákoníku, v platném znění.

Závěr

Nově upravený postup zrušení společnosti bez nutnosti provádění její likvidace lze bezesporu označit za vhodný krok správným směrem v „boji“ proti neaktivním společnostem. Přestože se může jevit obligatorní sankce zrušení společnosti v důsledku nesplnění zakládací povinnosti jako nepřiměřeně přísnou, opak je pravdou, když podmínky uplatnění tohoto postupu v praxi, upravené v ustanovení §105a ZoVeřRej, dostatečným způsobem zaručují, že tato sankce může dopadnout pouze na společnosti, které jsou skutečně neaktivními či jsou záměrně neaktivními z nepoctivých úmyslů. Společnostem, které pouze opomenou splnit zakládací povinnost, tak budou i nadále hrozit „pouze“ dosavadní sankce, které mohou být uplatněny již za stávající právní úpravy. Současně dochází k ochraně práv třetích osob, kdy je dostatečným způsobem zajištěna publicita informace o probíhajícím řízení, jakož i délka období, v jehož rámci se třetí osoby budou moct s danou skutečností seznámit a doložit důkazy o existenci majetku společnosti.

Zůstává však otázkou, jakým způsobem se k nově upravené sankci postaví rejstříkové soudy. Ačkoliv se na jednu stranu proces zrušení neaktivních společností podstatně zjednodušuje, na druhé straně již bude povinností soudů vždy zahájit řízení o zrušení společnosti, což s sebou i přes výrazné snížení náročnosti procesu zrušení přesto přináší další administrativně-personální zátěž již tak vytížených soudů. Bude tak zajímavé sledovat, zda po účinnosti novely nastane snaha o řízený systematický výmaz všech neaktivních společností z obchodního rejstříku, či bude uvedený postup uváděn v život pouze nesystematicky v jednotlivých případech.

Mgr. Matěj Sochorec,
advokátní koncipient

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 866 555
Fax: +420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com

Jakubská 121/1
602 00 Brno 2

Tel.: +420 542 210 351
Fax: +420 542 212 518
e-mail: info@mt-legal.com

Bukovanského 1345/30
710 00 Ostrava - Slezská Ostrava

Tel.: +420 596 629 503
Fax: +420 596 629 508
e-mail: info@mt-legal.com

[1] K dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)